

Резвушкин Юрій Борисович ст. викладач,
Сумський національний аграрний університет,
м. Суми

Гончаров Віктор Володимирович ст. викладач,
Сумський національний аграрний університет,
м. Суми

СТАН І ПРОБЛЕМИ ЕРОДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ НА СУМЩИНІ

Стан земельних ресурсів України викликає дедалі більше занепокоєння у зв'язку із прискореним зниженням родючості ґрунтів: зменшується вміст і погіршується якість гумусу, підсилюються процеси ерозії, вторинного засолення й осолонцювання, розростаються ареали техногенно забруднених і порушених земель. Ці та інші деструктивні процеси руйнують не тільки ґрунтовий покрив, а й усю ландшафтну сферу України[1].

Чинники, які впливають на виникнення та інтенсивність ерозійних процесів, ділять на дві групи: природні та соціально-економічні пов'язані з господарською діяльністю людини. Сучасна ерозія, як правило, проявляється у випадку поєднання обох груп чинників. Природні чинники створюють умови для виникнення ерозії, а неправильна виробнича діяльність людини є основною причиною, що призводить до інтенсифікації її розвитку.

До природних чинників належать: рельєф місцевості, клімат, опади, вітер, температура, рослинність і сам ґрунт. Визначальним чинником процесів ерозії, як і ґрунтоутворення, є кліматичні особливості будь - якого району. При цьому найважливіше значення має кількість атмосферних опадів та їх інтенсивність, швидкість вітру.

Загальна площа сільськогосподарських угідь області, які зазнали згубного впливу водної ерозії становить 305,1 тис. га. Земельний фонд має сталу тенденцію щодо погіршення і за іншими якісними показниками

(засоленість, солонцюватість, перезволоженість та ін.). Так, 611,1 тис. га сільськогосподарських угідь складають кислі ґрунти, солонцюваті ґрунти займають 67 тис. га сільськогосподарських угідь, а засолені 106 тис. га. Окрім того 19,5 тис. га сільськогосподарських угідь займають перезволожені землі, 62,2 тис. га – заболочені [2]. В Сумському районі при загальній площі сільськогосподарських угідь 135,1 тис. га, не еродовані ґрунти становлять 76,6% (103,5 тис. га), слабоеродовані - 19,7% (26,6 тис. га), середньоеродовані - 3,3% (4,3 тис. га), сильноеродовані - 0,4% (0,5 тис. га). Щорічне збільшення площ еродованих земель на Україні складає в середньому біля 70 тис. га. В результаті ерозійних процесів з 1 га ріллі втрачається 12,8 -13,1 тонн ґрунту, а на схилах до 50 тонн, а з ним азоту 260-270 кг, фосфору 1,10-1,15, калію 2,0-2,10 кг.[3]

Необґрунтоване розширення площі ріллі за рахунок схилівих і малопродуктивних земель призвело до порушення екологічно збалансованого співвідношення земельних угідь та ріллі, природних кормових угідь, лісів та водойм, що негативно позначилося на стійкості агроландшафтів і зумовило значну техногенну ураженість екосфери.

Останнім часом в області спостерігається незначна тенденція щодо зменшення земель сільськогосподарського призначення та збільшення земель лісового фонду.

Суть збитків унаслідок ерозії полягає насамперед у втраті ґрунтом основної якісної оцінки - родючості за рахунок прискореного змиву і розмиву ґрунту та видування його вітром. При цьому втрачається верхній найродючіший шар ґрунту, який містить гумус, поживні речовини (азот, фосфор і калій), мікроелементи і біологічно активні речовини. Під час розмиву ґрунту утворюються яри, в результаті чого угіддя втрачають не тільки родючість, але й саму площу. Землі переходять у розряд закинутих, не придатних для сільськогосподарського використання.

Екологічна проблема змивання родючого шару ґрунту внаслідок ерозії набуває актуальне значення. В результаті реформування земельних відносин

значно зросла кількість агроформувань з порушеним внутрішньогосподарським землеустроєм. У цих господарствах не витримуються сівозміни, допускаються відхилення від науково-обґрунтованих систем землеробства, порушення технології обробітку ґрунтів, що негативно впливає на їх екологічний стан.

Основними антропогенними факторами, що впливають на стан земель та довкілля, є сільське господарство, промисловість, транспорт, енергетика та ін. Охорону земель сільськогосподарського призначення необхідно забезпечувати на основі реалізації комплексу заходів, щодо збереження продуктивності сільськогосподарських угідь, підвищення їх екологічної стійкості та родючості ґрунтів, впровадження екологічно та економічно обґрунтованих систем ведення сільського господарства з контурно-меліоративною організацією території та адаптованих до місцевих умов технологій, а також обмеження їх вилучення (викупу), в тому числі особливо цінних ґрунтів.

Необхідно вводити ґрунтозахисні сівозміни і технології вирощування сільськогосподарських культур на основі мінімізації обробітку ґрунту, впровадження його безвідвального обробітку з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов конкретних територій, освоювати технологічні прийоми зниження негативного впливу на ґрунти технічних засобів і забезпечувати застосування всього комплексу агротехнічних заходів.

Література:

1. Довідник із землеустрою / за ред. Л. Я. Новаковського. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Аграр. Наука, 2015. – 429 с.
2. Земельні ресурси України та їх використання //Землевпорядний вісник. - 2011. - № 8. - С. 47 - 48.
3. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2015 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.pek.sm.gov.ua/images/docs/public>.

РЕЄСТРАЦІЙНА АНКЕТА

Прізвище Резвушкин

Ім'я Юрій

По батькові Борисович

Вчений ступінь, звання –

Посада старший викладач

Організація Сумський національний аграрний університет

Телефон: 0501455391

Е-mail: snauztk@ukr.net

Секція конференцій Соціально-правові та еколого-економічні проблеми та особливості збереження та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу.

Назва тез, прізвища авторів: Стан і проблеми еродованих земель на Сумщині, Резвушкин Ю.Б., Гончаров В.В.

РЕЄСТРАЦІЙНА АНКЕТА

Прізвище Гончаров

Ім'я Віктор

По батькові Володимирович

Вчений ступінь, звання –

Посада старший викладач

Організація Сумський національний аграрний університет

Телефон: 099 1480456

Е-mail: snauztk@ukr.net

Секція конференцій Соціально-правові та еколого-економічні проблеми та особливості збереження та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу.

Назва тез, прізвища авторів: Стан і проблеми еродованих земель на Сумщині, Резвушкин Ю.Б., Гончаров В.В.

А) Гончаров Віктор Володимирович, Гончаров Виктор Владимирович, Goncharov Viktor.

Б) Розвиток державного контролю за використанням та охороною земель в незалежній Україні.

В) Ключові слова: адміністративна відповідальність, державний контроль, земельне законодавство, порушення земельного законодавства, охорона земель, проведення перевірок, земельна реформа;

административная ответственность, государственный контроль, земельное законодательство, нарушения земельного законодательства, охрана земель, проведения проверок, земельная реформа;

Г) Анотація: Однією з найважливіших функцій держави в галузі регулювання земельних відносин та раціонального використання земель, і їх охорони є державний контроль за використанням та охороною земель. Досліджено історію розвитку державного контролю за використанням та охороною земель в Україні та процес формування законодавчо - нормативної бази.

Д) Гончаров В. В. Розвиток державного контролю за використанням та охороною земель в незалежній Україні. / Кузін Н. В., Гончаров В. В. // Екологія і природокористування в системі оптимізації відносин природи і суспільства: матеріали III міжнар. Наук.-практ. конф. 24 – 25 березня 2016 р. Ч.1. – Тернопіль: Крок, 2016. – с. 49 – 52.

Заявка

На участь в III Міжнародній науково-практичній конференції
«ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА»
яка відбудеться 20 -21 жовтня 2016року

Прізвище,ім'я,по батькові-	Кузін Наталія Василівна Гончаров Віктор Володимирович
Науковий ступінь,вчене звання	к.е.н.,доцент -

Місце роботи (навчання)	Сумський національний аграрний університет Сумський національний аграрний університет
Посада	Завідувач кафедри землепорядкування та кадастру Старший викладач кафедри землепорядкування та кадастру
Назва тез	Розвиток державного контролю за використанням та охороною земель в незалежній Україні.
Секція(підкреслити номер секції)	<u>Секція 1</u> Секція 2 Секція 3 Секція 4 Секція 5 Секція 6
Форма участі(необхідне підкреслити)	Друкована версія <u>Електронна версія</u>
Вказати чи потрібен додатковий екземпляр збірника	Ні X
Поштова адреса	
Телефон	0991480456
E-mail	goncharov7771959@mail.ru